

Opetus- ja koulutussanasto OKSA

Kuulumiset 5.3.2024

Totti Tuhkanen
Turun yliopisto

Opetus- ja koulutussanasto (OKSA)

3. laitos

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2024

Julkaistaan viikolla 13 tai 14

” Opetus- ja koulutussanaston kolmas laitos sisältää **840 käsitettä**, joiden sisältö on selvitetty terminologista käsiteanalyysia käyttäen. Käsiteanalyysissa on noudatettu ISO/TC 37 -standardeissa määriteltyjä menetelmiä.

Käsitteille on laadittu terminologiset määritelmät ja määritelmiä täydentävät huomautukset. Käsitteiden välisiä suhteita on havainnollistettu **93 käsitekaavion** avulla. Suomenkielisistä termeistä on annettu suositukset. Termit on kieliversioitu ruotsiksi ja englanniksi.

Opetus- ja koulutussanastoon kuuluu myös **liite**, jossa on suosituksia **45** European Credit Transfer and Accumulation System (**ECTS**) -tietoelementin suomenkielisiksi nimiksi sekä lyhyet kuvaukset tietoelementtien sisällöstä. Tämän liitteen sisällön laatimisessa on poikettu terminologisen sanastotyön periaatteista.”

OKSA-sanaston julkaisukanavat ovat:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/>

<https://termipankki.fi/tepa/fi/>

<https://sanastot.suomi.fi/>

Opetus- ja koulutussanasto (OKSA)

3. laitos

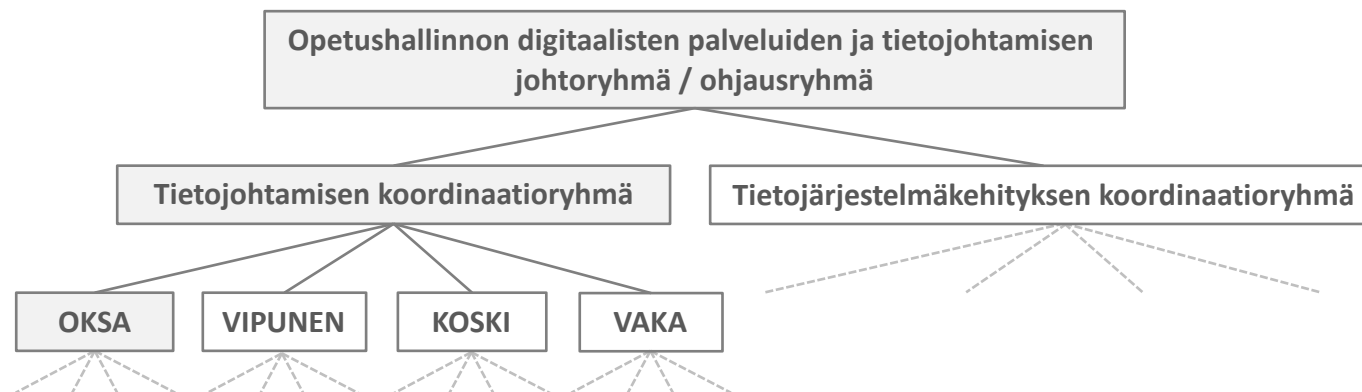
Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2024

Julkaistaan viikolla 13 tai 14

” OKSA on tarkoitettu opetustoimen asiantuntijoille, lainvalmistelijoille, tietojärjestelmäasiantuntijoille, tiedottajille, toimittajille, kääntäjille ja kaikille niille, jotka tarvitsevat tietoa opetustoimen suositelluista termeistä ja siitä, mitä termeillä tarkoitetaan. ”

Asettamispäätös VN/34745/2023-OKM-8,
opetusministeri Anna-Maja Henriksson 15.2.2024

” Opetushallinnon tietojohdantamista ja yhteisten digitaalisten palvelujen kokonaisuutta koordinoidaan ja ohjataan kokonaisuutena. **Ohjausrakenteilla** edistetään OKM:n *Kasvatuksen ja koulutuksen digitalisaation linjaukset 2027* -julkaisussa kuvattuja tavoitteita. ”

Esimerkki käsitteestä, joka liittyy 11 eri lakiin

<tutkintojärjestelmä>

osaamiskokonaisuus (2)

määritelmä

tutkinto, koulutuksen (1) oppimäärä taikka tutkintoon rinnastettava tai muutoin laaja *osaamiskokonaisuus (1)*, jonka *osaamistavoitteista (1)* säädetään laissa tai säädetään tai määrätään lain nojalla ja joka on sijoitettu kansalliseen osaamisen tasoa kuvaavaan viitekehykseen

huomautus

- ▶ Osaamiskokonaisuuksia (2) ovat ne tutkinnot, oppimäärät ja tutkintoon rinnastettavat tai muutoin laajat osaamiskokonaisuudet (1), joihin sovelletaan tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annettua lakia (93/2017).

Tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annettua lakia (93/2017) sovelletaan seuraaviin kahteen pääryhmään (I ja II):

- ▶ I) tutkinnot ja oppimäärät, joista säädetään seuraavissa laeissa ja niiden nojalla annetuissa asetuksissa:

- a) perusopetuslaki (628/1998);
- b) lukiolaki (714/2018);
- c) ammatillisesta koulutuksesta annettu laki (531/2017);
- d) tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettu laki (1215/2020);
- e) ammattikorkeakoululaki (932/2014);
- f) yliopistolaki (558/2009);
- i) Maanpuolustuskorkeakoulusta annettu laki (1121/2008);
- h) Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annettu laki (1316/2006);
- j) Poliisiammattikorkeakoulusta annettu laki (1164/2013) ja
- k) Pelastusopistosta annettu laki (607/2006)

- ▶ II) sellaiset tutkintoihin rinnastettavat tai muutoin laajat osaamiskokonaisuudet (1), joiden osaamistavoitteista säädetään laissa tai säädetään tai määrätään lain nojalla ja jotka ovat kelpoisuus- tai pätevyysvaatimuksena niin kutsutussa säännellyssä ammatissa tai tehtävässä toimimiseen tai jotka muutoin liittyvät osaamisen kehittämiseen tai ammattitaidon parantamiseen.

Esimerkkejä pääryhmän II osaamiskokonaisuuksista (2) ovat erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin *koulutukset (2)*.

Lain (93/2017) mukaan osaamiskokonaisuudet (2) jaotellaan niiden edellyttämän osaamisen

- ▶ perusteella kahdeksaan vaativuustasoon Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä.
- ▶ Osaamiskokonaisuuden (2) laajuuden tulee lähtökohtaisesti olla vähintään 30 *osaamispistettä* tai *opintopistettä (2)*.

Ks. myös *osaamistavoitteet (1)*.

Käsitteen tunnus: c76

Esimerkki käsitteestä, joka liittyy 11 eri lakiin

< tutkintojärjestelmä >

osaamiskokonaisuus (2)

määritelmä

tutkinto, koulutuksen (1) oppimäärä taikka tutkintoon rinnastettava tai muutoin laaja *osaamiskokonaisuus (1)*, jonka *osaamistavoitteista (1)* säädetään laissa tai säädetään tai määrätään lain nojalla ja joka on sijoitettu kansalliseen osaamisen tasoa kuvaavaan viitekehykseen huomautus

- Osaamiskokonaisuuksia (2) ovat ne tutkinnot, oppimäärät ja tutkintoon rinnastettavat tai muutoin laajat osaamiskokonaisuudet (1), joihin sovelletaan tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annettua lakia (93/2017).

Tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annettua lakia (93/2017) sovelletaan seuraaviin kahteen pääryhmään (I ja II):

- I) tutkinnot ja oppimäärät, joista säädetään seuraavissa laeissa ja niiden nojalla annetuissa asetuksissa:
  - perusopetuslaki (628/1998);
  - lukiolaki (714/2018);
  - ammattillisesta koulutuksesta annettu laki (531/2017);
  - tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettu laki (1215/2020);
  - ammattikorkeakoululaki (932/2014);
  - yliopistolaki (558/2009);
  - Maanpuolustuskorkeakoulusta annettu laki (1121/2008);
  - Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annettu laki (1316/2006);
  - Poliisiammattikorkeakoulusta annettu laki (1164/2013) ja
  - Pelastusopistosta annettu laki (607/2006)
- II) sellaiset tutkintoihin rinnastettavat tai muutoin laajat osaamiskokonaisuudet (1), joiden osaamistavoitteista säädetään laissa tai säädetään tai määrätään lain nojalla ja jotka ovat kelpoisuus- tai pätevyysvaatimuksena niin kutsutussa säännellyssä ammatissa tai tehtävässä toimimiseen tai jotka muutoin liittyvät osaamisen kehittämiseen tai ammattitaidon parantamiseen.

Esimerkkejä pääryhmän II osaamiskokonaisuuksista (2) ovat erikoislääkärin ja erikoishammaslääkärin *koulutukset (2)*.

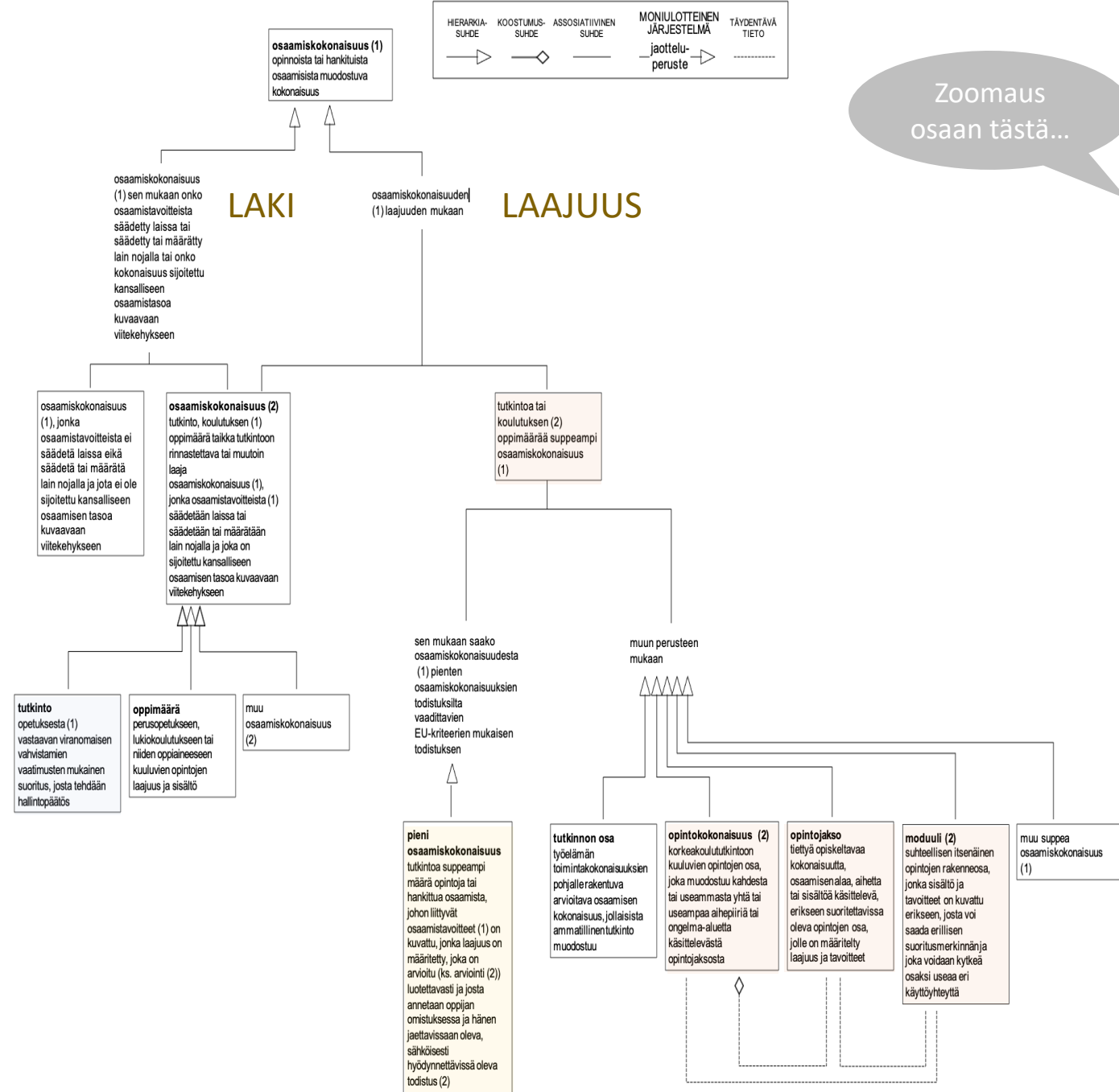
Lain (93/2017) mukaan osaamiskokonaisuudet (2) jaotellaan niiden edellyttämän osaamisen

- perusteella kahdeksaan vaativuustasoon Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä.
- Osaamiskokonaisuuden (2) laajuuden tulee lähtökohtaisesti olla vähintään 30 *osaamispistettä* tai *opintopistettä (2)*.

Ks. myös *osaamistavoitteet (1)*.

Käsitteen tunnus: c76

Käsitekaavio: [Osaamiskokonaisuuksia](#)

Zoomaus osaan tästä...

217: osaamiskokonaisuus¹

opinnoista tai hankituista osaamisista muodostuva kokonaisuus

"MIKRO"

Osaamistavoitteista on **säädetty laissa**

218: osaamiskokonaisuus²

tutkinto, koulutuksen¹ oppimäärä tai tutkintoon rinnastettava tai muutoin laaja osaamiskokonaisuus.

- osaamistavoitteista säädetään laissa.
- sijoittuu suomalaisten *tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien kansalliseen viitekehykseen.*

195: oppimäärä

- perusopetus
- lukiokoulutus
- oppiaineen opintojen laajuus ja sisältö

673: tutkinto

- viranomaisen vahvistamien vaatimusten mukainen suoritus, josta hallintopäätös

Tutkintoa tai oppimäärää suppeammat osaamiskokonaisuudet

Liittyy EU-kriteerien mukainen todistus

219: pieni osaamiskokonaisuus

Tutkintoa suppeampi määrä opintoja tai hankittua osaamista, johon liittyvät *osaamistavoitteet¹* on kuvattu, jonka laajuus on määritelty, joka on arvioitu luotettavasti ja josta annetaan *oppijalle* sähköinen *todistus²*.

Annetaan tarvittaessa opintosuoritusote

222: tutkinnon osa

- ammatillisessa koulutuksessa
- työelämän toimintakokonaisuuksien pohjalle rakentuva

245: opinto-kokonaisuus

- korkeakoulutuksessa
- muodostuu kahdesta tai useammasta opintojaksosta

221: opintojakso

- osaamisen alaa, aihetta tai sisältöä käsittelevä
- erikseen suoritettavissa oleva opintojen osa

250: moduuli²

- melko itsenäinen
- sisältö ja tavoitteet on kuvattu erikseen
- saatavissa erillinen suoritusmerkintä
- kytkettävissä useaan käyttöyhteyteen

❖ OKSA-määritelmä pohjautuu kahteen kansainväliseen viitekehykseen:

- Eurooppalaisen korkeakoulutusalueen linjaukseen [Common Framework for Micro-credentials in the EHEA](#) 3/-22 sekä
- [EU:n neuvoston suositukseen 14.6.2022](#). Näillä määritellään mikä pieni osaamiskokonaisuus on, ja mitä sen antamisessa ja todentamisessa tulisi huomioida.

❖ Suomen korkeakoulujen tarjoamia piensuorituksia voivat olla mm. tutkintokoulutukseen kuuluvat:

- ▶ — *opintokokonaisuudet*²
- *opintojaksot*
- *erikoistumiskoulutukset*,
- *avoimen korkeakouluopetuksen opinnot*
- *täydennyskoulutuksena suoritettavat opintokokonaisuudet*²
- *maksullinen täydennyskoulutus*.

❖ Piensuorituksen laajuuden tulee olla välillä **1–59 op**.

❖ Piensuoritukselle määritellään [EQF:n](#) ja [QF-EHEA:n](#) mukaisesti *osaamistavoitteet*¹

❖ Piensuorituksen *laadunvarmistuksen* tulee olla eurooppalaisen korkeakoulutuksen laadunvarmistuskäytännön mukaista.

220

▶ **Todistus pienestä osaamiskokonaisuudesta**

sv micro merit (2)

en micro credential (2)

määritelmä

asiakirja, joka todistaa, että *oppija* on hyväksytysti suorittanut pienen osaamiskokonaisuuden

huomautus

EU:n neuvoston suosituksen ja EHEAn frameworkin mukaisesti todisteesta tulee käydä ilmi seuraavat tiedot:

- (1) oppijan tunnistetiedot,
- (2) pienen osaamiskokonaisuuden nimi, aitoustodiste* (*EHEA)
- (3) myöntäjän maa/alue,
- (4) myöntävä elin,
- (5) myöntämispäivä,
- (6) oppimistulokset,
- (7) ohjeellinen työmäärä (mahdollisuuksien mukaan ECTS op)
- (8) oppimiskokemuksen taso (ja tarvittaessa sykli, eurooppalainen tutkintojen viitekehys EQF, eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehys QF-EHEA tapauksen mukaan)
- (9) arvioinnin tyyppi
- (10) oppimiseen osallistumisen muoto
- (11) pienen osaamiskokonaisuuden perustana käytetyn laadunvarmistuksen tyyppi.

Valinnaisina: (12) Valvonta ja henkilöllisyyden todentaminen arvioinnin aikana, (13) saavutettu arvosana sekä (14) yhdistämis- ja kerrytettävyyssedot (erillinen, riippumaton / yhdistetty kerrytettävä toista osaamistodistusta varten)

- ▶ **micro-credential:** EU:n neuvoston suosituksen mukaan termillä micro-credential viitataan paitsi todistukseen pienestä osaamiskokonaisuudesta, myös itse *pieneen osaamiskokonaisuuteen*.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Rinnalla ja
vuorovaikutuksessa

OKSA 3:een
heijastuneita

2 JO: JATKUVAN
OPPIMISEN SANASTO
Omistaja: OKM+TEM 2020-
julk.luonn. + uusin (91)

1: OKSA

- Opetus- ja koulutussanasto
Omistaja: OKM vuodesta 2010
- mallintaa Suomen koulutusjärjestelmän
  - määrittelee toimintaan ja säädöksiin liittyvät käsitteet ja terminologian kaikilla koulutusasteilla
  - Oksaan on liitetty ja tullaan liittämään aliprojekteina tuotettuja sanastoja.

OPPIVELVOLLISUUSLAKIUUD.

LUKIOLAKIUUDISTUS

OPETUSHALL- sanastoharm.

O-ANALYTIKKAsanasto

ARVIOINTISANASTO

KARKKI-sanastotyö

YK:n syrjimättömän kielen
vaatimus sanastoissa

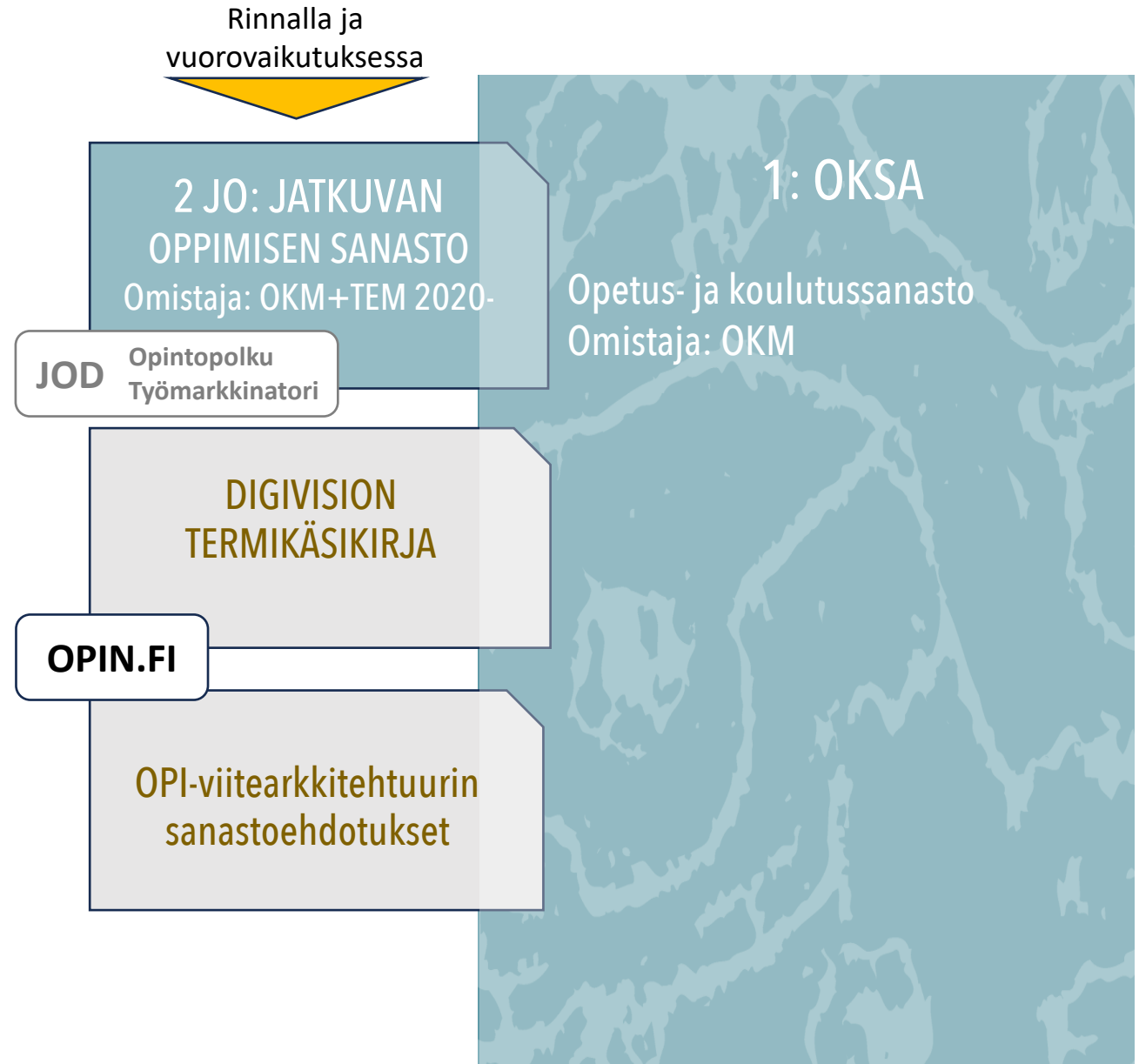
EU-FRAMEWORKIT

SANASTOJA

Referenssisanastoja:

- 3) [EuropeanLearningModel](#)
- 4) [M1-2-3-määritykset](#)
- 5) [OPINTOPOLUN sanasto](#)
- 6) [EMREX-ELMO-sanasto](#)
- 7) [ESCO-sanasto](#)
- 8) [VIRTA-tietovarannon tiedot](#) ks. [kytkentä](#)
- 9) [KOSKI-tietovarannon tiedot](#)
- 10) [XDW-sanasto](#) /Korkeakoulujen tietomalli
- 11) [PEPPI-sanasto](#)/koodisto
- 12) [SISUN termit](#)/koodisto
- 13) [TUHA-sanasto](#)
- 14) [TTP-sanasto](#)
- 15) [SAFE-sanasto](#)
- 16) [ITIL-sanasto](#)
- 17) [Työllisyyspalvelujen sanasto](#)
- 18) [Sote-&työ- ja elinkeinoalojen palvelusanasto](#)
- 19) [Terminology of European education and training policy](#)

MAHDOLLISIA ROOLEJA

Rinnalla ja
vuorovaikutuksessa

2 JO: JATKUVAN
OPPIMISEN SANASTO

Omistaja: OKM+TEM 2020-

JOD

Opintopolku
Työmarkkinatori

DIGIVISION
TERMIKÄSIKIRJA

OPIN.FI

OPI-viitearkkitehtuurin
sanastoehdotukset

OKSA-palaute.postit.csc.fi

1: OKSA

Opetus- ja koulutussanasto
Omistaja: OKM vuodesta 2010

- mallintaa Suomen koulutusjärjestelmän
- määrittelee toimintaan ja säädöksiin liittyvät käsitteet ja terminologian kaikilla koulutusasteilla
- Oksaan on liitetty ja tullaan liittämään aliprojekteina tuotettuja sanastoja.

Validoi, tuottaa,
julkaisee

[OKSA-sanastojaos + kielivers.r.](#)
[JO-sanastotyöryhmä](#)

Arvioi,
kommentoi

JOD:n ohjausryhmä
JOD-arkkitehtuurin pienryhmä

**Tuottaa ja
soveltaa**

[Digivision käsite- ja tietomalliryhmä](#)
[Digivision terminologia-ydinryhmä](#)
[Digivision tekninen skeematyöryhmä](#)

Validoi

[Synergiaverkoston sanastoryhmä](#)

Konsultoi
tarvittaessa

[MITKO](#)-työryhmä
[VIRTA2](#)-työryhmä

TIEDONSIIRTOVALMIUKSIEN MÄÄRITTELY

SKEEMOJEN JA SANASTOJEN MAPPAUS

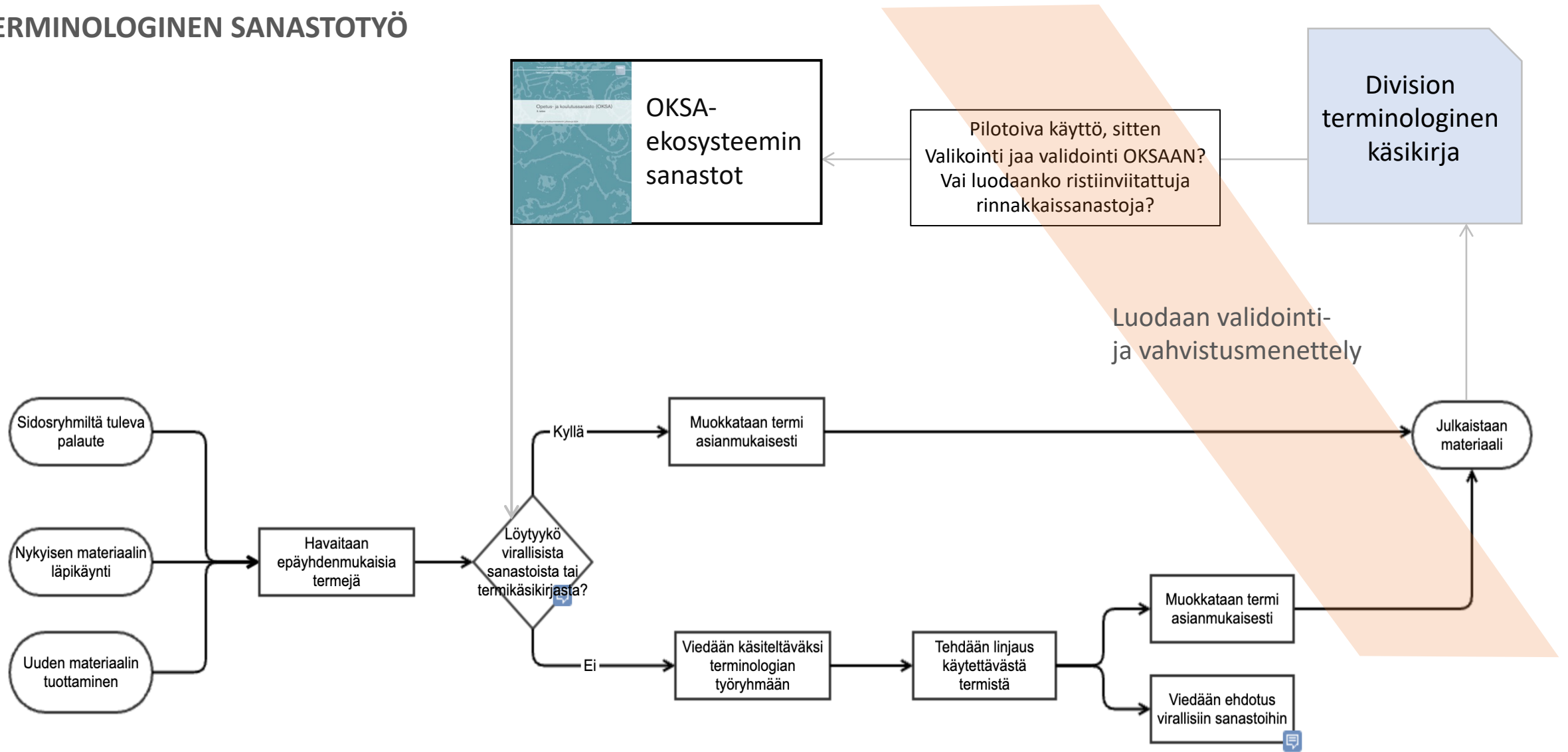
/Digivision käsite- ja tietomalliryhmä

Mappaus tehdään Koulutus, Koulutuksen toteutus, Opintokokonaisuus, Opintojakso, Opetuksen toteutus tasoilla. Otsikkokaappaus Excelin lähdetietosarakkeista:

- ◆ Ratkaisu: Muutokset/kyvykkyydet **Tarjottimella**
- ◆ Muu lähde
- ◆ Mistä tieto tulisi: **Opintopolku**
- ◆ Mistä tieto tulisi: **Peppi**, maksullinen lisäosa
- ◆ Mistä tieto tulisi: **RIPA**
- ◆ Mistä tieto tulisi: **SISU** n tuotepaketti-lisäosa
- ◆ Mistä tieto tulisi: **SISU**
- ◆ Huomioit
- ◆ **ELM**-skeema
- ◆ **RIPA**-skeema
- ◆ Digivisio-tietomalli (SV)
- ◆ Digivisio-tietomalli (EN)
- ◆ Kuvaus **OPH:n** koodistopalvelussa
- ◆ Kuvaus **Digivision koodistossa**
- ◆ Typpi
- ◆ Digivision tietomallin kuvaus
- ◆ Digivision tietomallin lähde
- ◆ **Digivision tietomalli**

```
JSON
[0] {4}
  "_index": "registration_package"
  "_id": "69"
  "_score": 3.7841892
  "_source": {29}
    "code": "AAA068"
    "endDate": "2024-07-31T00:00:00"
    "waitlistEndDateTime": "2024-12-25T23:59:00"
    "costOfExtentUnit": 10
    "enrollmentStartDateTime": "2023-11-02T08:00:00"
    "customEnrollmentOrder": "IN_ORDER"
    "customEnrollmentOrderLocked": false
    "quota": {8}
    "isContinuousEnrollment": false
    "id": 69
    "realizations": [3]
      "basisOfPayment": "PAYMENT_PER_EXTENT_UNIT"
      "enrollmentEndDateTime": "2024-12-25T23:59:00"
      "additionalInfos": [2]
        "creator": {8}
        "extentUnit": "1888"
        "extentMax": 10.0
        "costMax": 100
        "tags": [2]
        "responsiblePerson": {12}
        "useFixedPriceForEnterprise": "DEFAULT"
        "deleted": false
        "extentMin": 10.0
        "enrollmentOrder": "IN_ORDER"
      "name": {3}
        "costMin": 100
        "semester": "SEMESTER_AUTUMN"
        "startDate": "2023-11-29T00:00:00"
        "status": "APPROVED"
```

TERMINOLOGINEN SANASTOTYÖ

Lähtökysymyksiä: Onko ydinryhmällä tavoitteena:

- 1) Täydentää OKSA-määrittelyksiä rinnakkaistermeillä ja/tai huomautus-osan tarkennuksilla? (vrt. *Jatkuvan oppimisen nivelsanasto*)
- 2) Täydentää OKSA-sanastoa uudella käsitteistöllä ja termeillä? (vrt. *Työpaikalla järjestettävän koulutuksen sanasto*)
- 3) **Luoda** OKSA:aa tukemaan kevyempi "sanakirja" joka avaa (esimerkeillä tuettuna) käsitteiden sovellettavuutta? (vrt. *TAMK-sanasto*)
- 4) **Luoda** Digivisio-palveluihin ja dokumentaatioon erillinen "käyttöliittymäsanasto"? (joka vähällä huomiolla paitsi mappauksissa)
- 5) **Luoda toimintatapa** sanastokäytännön jatkuvaan kehittämiseen, ylläpitoon ja käyttöön sitouttamiseen korkeakouluissa?

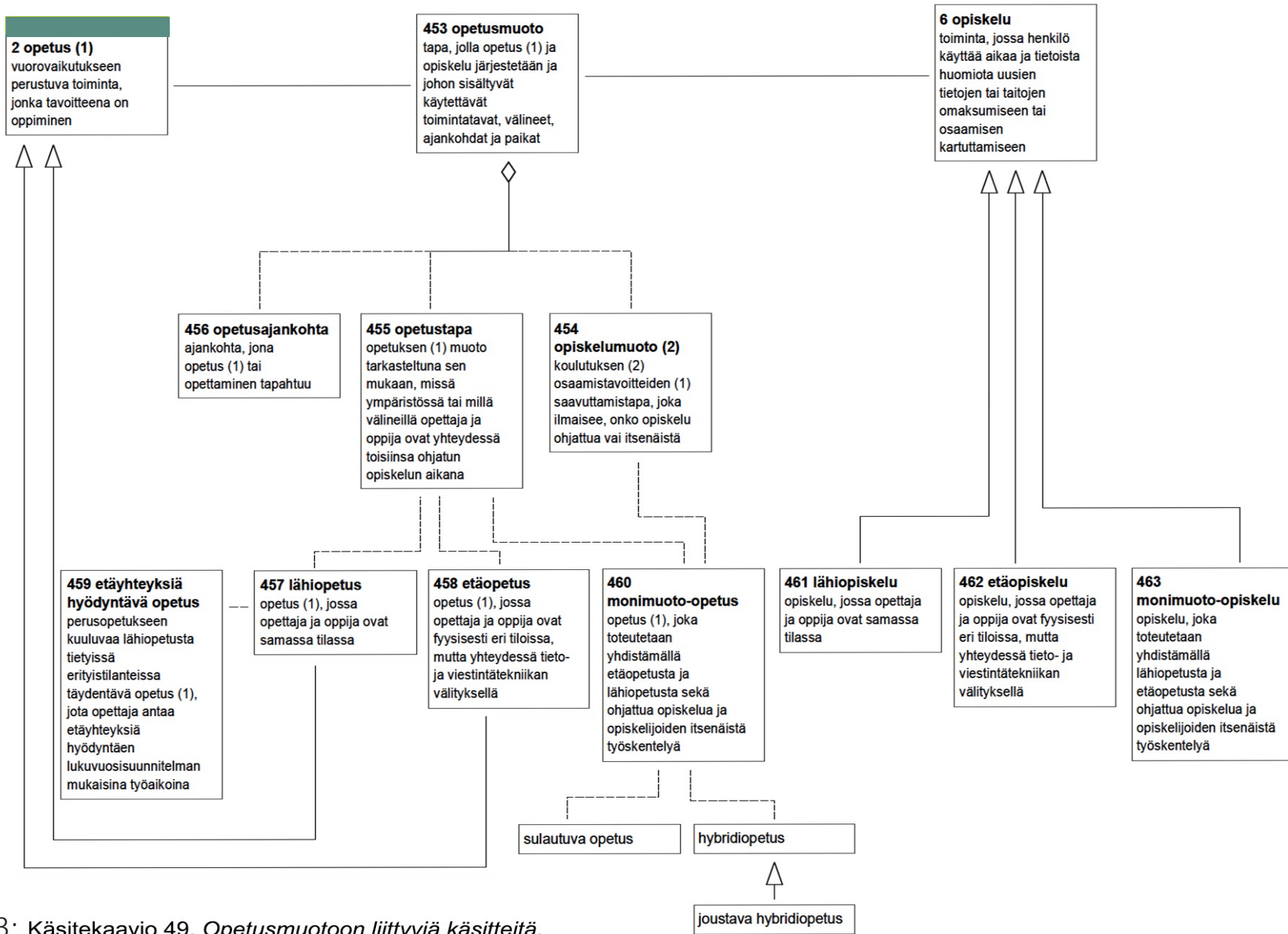
Esim.
TAMK

*voisi olla
viittaus-
sidos
OKSAan.
→

	A Lähi- ja verkko-opetusta	
Toteutetaan kampuksella	Lähiopetus CONTACT *	Opiskelu tapahtuu pääsääntöisesti lähiopetuksena erilaisissa oppimisympäristöissä ennakkoon ilmoitetun aikataulun mukaan. Opetus sisältää myös itsenäistä verkko-opiskelua sekä mahdollisesti verkko-opetusta yhdessä ryhmän kanssa.
	Monimuotototeutus BLENDED *	Opiskelu koostuu lähi- ja verkko-opetuksen yhdistelmästä ennakkoon ilmoitetun aikataulun mukaisesti painottuen verkko-opiskeluun. Lähiopetus ja verkkotapaamiset pyritään järjestämään siten, että myös työssä käyvien osallistuminen on mahdollista. Osan verkko-opiskelusta voi suorittaa oman aikataulun ja tahdin mukaan.
	Hybridiopetus HYBRID *	Opetus toteutetaan tietyssä aikana lähiopetuksena kampuksella, mutta osa osallistujista voi olla mukana opetuksessa etäyhteyden avulla. Opetus sisältää myös itsenäisesti ja ryhmässä toteutettavia osioita verkossa, joita ei ole sidottu ajankohtaan.
	B Vain etä- ja verkko-opetusta	
Ei toteuteta kampuksella	Aikataulutettu verkko-opetus ONLINE *	Opetus koostuu verkko-oppimisympäristöissä tapahtuvasta opetuksesta ja ohjauksesta sekä opiskelijan tai ryhmän oppimista itsenäisesti. Osa verkossa tapahtuvasta etäopetuksesta toteutetaan ennakkoon ilmoitetun aikataulun mukaan.
	Ajankohtaan sitomaton verkko-oppiminen VIRTUAL *	Opiskelu tapahtuu kokonaan verkossa pääosin itsenäisesti opiskellen. Toteutus sisältää myös vuorovaikutusta ohjaajan kanssa sekä mahdollisesti ryhmässä tapahtuvaa verkkotyöskentelyä, mikä ei ole sidottu tiettyyn ajankohtaan.
	Itseopiskelu verkossa SELF LEARNING	Suurelle opiskelijamäärälle tarkoitettu toteutus suoritetaan omatahtisesti verkossa määritellyn ajanjakson aikana. Pääpaino on opiskelijan itsenäisessä opiskelussa. Oppimista voidaan tukea ja ohjata myös mm. oppimisanalytiikan ja vertaisoppimisen avulla. (Esimerkkinä MOOC=massive open online courses).

← Vrt.
TAMK-
sanasto

OKSA 3: Käsitekaavio 49. *Opetusmuotoon liittyviä käsitteitä.*

KIITOS!

Kysymyksiä ja ehdotuksia OKSA-
jaokselle voit lähettää osoitteeseen
oksa-palaute@postit.csc.fi